

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/12/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4613208707
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4613208707.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a členov senátu JUDr. Dušana Harbutu a JUDr. Márie Nagyovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú Q. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Topoľčanoch ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: D. P., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q., G. XXXX/XX a D. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q., J. E. XXXX/XX, o zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 19. 11. 2013 č. k. 11P/258/2013-36, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa m e n í tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca voči mal. Q. M., nar. XX. XX. XXXX za obdobie od XX. XX. XXXX do XX. XX. XXXX zo sumy 100 eur mesačne na sumu 120 eur mesačne a od 01. 12. 2013 naďalej na sumu 140 eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť vždy do 25. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, čím sa mení rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 23. 02. 2012 č. k. 9P/298/2011-41.

Zročné výživné za čas od 01. 09. 2013 do 30. 04. 2014 v sume 105 eur povoľuje otcovi zaplatiť v splátkach po 10 eur mesačne spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. Q. M., nar. XX. XX. XXXX na sumu 120 eur mesačne od 01. 09. 2013, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 23. 02. 2012 sp. zn. 9P/298/2011 v časti vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu. Zročné výživné za obdobie od 01. 09. 2013 do 30. 11. 2013 v sume 30 eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 5 eur spolu s bežným výživným k rukám matky od právoplatnosti rozsudku, pod následkom straty výhody splátok. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 62 ods. 1-5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1, 3 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že od poslednej úpravy výživného na mal. Q. sa podstatným spôsobom zmenili pomery na strane všetkých účastníkov konania. U maloletej zmenu pomerov vzhliadol v tom, že má zvýšené náklady na výživu a starostlivosť, ktoré sa zvyšujú priamo úmerne s jej vekom. Na strane matky zmenu pomerov vzhliadol v poklese jej príjmu, keďže v súčasnosti je nezamestnaná, v mesiaci február až september 2013 bola poberateľkou nemocenských dávok v priemernej výške 227,85 eura, má vyživovaciu povinnosť k trom deťom a spláca

pôžičky od nebankových subjektov. Na strane otca konštatoval nepatrný pokles jeho čistého mesačného príjmu od doby poslednej úpravy výživného, pričom mu nepribudla žiadna vyživovacia povinnosť. V tejto súvislosti poukázal, že otec v súčasnosti býva v nájomnom byte, spláca väčšie množstvo pôžičiek vo vyšších sumách, kde sú zahrnuté aj spotrebné pôžičky. Nakoľko otec od poslednej úpravy výživného dobrovoľne prispieval na výživu maloletej sumou 110 eur mesačne, mal za to, že je v možnostiach a schopnostiach otca platiť výživné vo výške 120 eur mesačne, zohľadňujúc finančné zaťaženie na strane matky. Vyživovaciu povinnosť zvýšil od 01. 09. 2013, t.j. začiatok školského roka, s čím sa objektívne spájajú zvýšené náklady na strane maloletej ohľadne nakupovania školských pomôcok a jednorazových platieb do školy. Z dôvodu preukázanej zmeny pomerov na strane všetkých účastníkov preto zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. Q. na sumu 120 eur mesačne. Uzavrel, že takto zvýšené výživné zodpovedá potrebám maloletej a zároveň korešponduje s možnosťami a schopnosťami otca prispievať na výživu mal. Q.. Za obdobie od 01. 09. 2013 do 30. 11. 2013 zaviazal otca k doplateniu zročného výživného v sume 30 eur (120 eur - 110 x 3 mesiace) v pravidelných mesačných splátkach po 5 eur mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 146 ods. 1 písm. a/ OSP, keďže išlo o konanie, ktoré mohlo začať i bez návrhu.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka, domáhajúc sa ním jeho zmeny a zvýšenia vyživovacej povinnosti otca zo sumy 100 eur na sumu 150 eur mesačne. Dôvodila, že od poslednej úpravy výživného na mal. Q. vzrástli celkové náklady, ako i ceny potravín a ošatenia. Zdôraznila, že mal. Q. navštevuje základnú školu, kde je potrebné neustále zakupovať školské pomôcky. Otec pracuje ako vodič J. H., kde dosahuje mesačný zárobok cca 750 eur, pričom nemá žiadnu inú vyživovaciu povinnosť. Uviedla, že je nezamestnaná, má vyživovaciu povinnosť k trom mal. deťom a jej mesačný príjem činí sumu 399,90 eura, z ktorého uhrádza náklady na nájom vo výške 340 eur, pričom jej finančne pomáha jej mama a jej brat. Záverom poukázala na svoje náklady na domácnosť.

Otec vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že v súčasnosti prispieva na výživu mal. Q. sumou 120 eur mesačne, pričom uhrádza zročné výživné vo výške 30 eur v mesačných splátkach po 5 eur. Uviedol, že matka vo svojom odvolaní poukazovala na svoje náklady na škôlku, ktoré však má s dieťaťom, ktorého nie je otcom. Matka bola zamestnaná vo firme S. T., kde mala dobrý príjem, avšak pracovný pomer ukončila na vlastnú žiadosť. Poukázal, že rovnako ako matka aj on má zvýšené náklady spojené s prenájmom bytu a s pôžičkami s vysokými splátkami. Rovnako má zvýšené náklady v súvislosti s dochádzaním do práce motorovým vozidlom. Záverom uviedol, že mal. Q. opakuje 8. ročník základnej školy, ktorá skutočnosť mu predíži vyživovaciu povinnosť voči nej.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky písomne nevyjadril.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie matky na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP, na ktorom doplnil dokazovanie oboznámením správy ÚPSVaR Topoľčany zo dňa 06. 05. 2014, Sociálnej poisťovne, pobočka Topoľčany zo dňa 07. 05. 2014, zmluvy o absolvovaní kurzu chôdze a obstaraní nafotenia foto booku zo dňa 31. 03. 2014, príjmovým pokladničným dokladom zo dňa 06. 04. 2014 a po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 2 písm. a/ OSP) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 220 OSP zmeniť, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

Predmetom tohto konania je návrh matky, doručený súdu prvého stupňa dňa 30. 08. 2013 na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči maloletej Q., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 100 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne počnúc dňom 01. 09. 2013.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Ako už uviedol súd prvého stupňa, vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú zásadu, že k zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov. Táto sa

zisťuje porovnávaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Takouto zmenou pomerov môže byť zvýšenie nákladov dieťaťa v súvislosti s pribúdajúcim vekom, s fyzickým vyspíevaním, formami prípravy na budúce povolanie, ako aj zmena v možnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v doterajšom rozsahu. V tomto prípade pôjde o rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného, jeho invaliditu, alebo také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) jeho zárobku či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas.

Súd pri rozhodovaní o zmene výživného musí nielen celistvo zhodnotiť zmeny v pomeroch účastníkov, ale taktiež prihliadnúť aj na vývoj životných nákladov za obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Rovnako tak musí vychádzať zo všeobecného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako aj majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, rekreačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Navyše súd prihliada i na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

V preskúmvanej veci vychádzajúc z výsledkov doposiaľ vykonaného dokazovania bolo preukázané, že posledná úprava výživného na mal. Q. M., nar. XX. XX. XXXX bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 23. 02. 2012 č. k. 9P/298/2011-41, ktorým bola vyživovacia povinnosť otca voči tomuto dieťaťu zvýšená zo sumy 82,98 eura na sumu 100 eur mesačne s účinnosťou od 01. 09. 2011. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27. 03. 2012. V tej dobe súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z mesačného príjmu matky vo výške 413,71 eura a zárobku otca vo výške 751,18 eura. Matka mala v tom čase vyživovaciu povinnosť i k mal. S. P., nar. XX. XX. XXXX, ku ktorému bola vyživovacia povinnosť jeho otca určená sumou 60 eur mesačne a k mal. P. R., nar. XX. XX. XXXX, na výživu ktorej otec maloletej prispieval sumou 100 eur mesačne. Otec okrem mal. Q. ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemal. V čase terajšieho rozhodovania o výživnom okruh vyživovacích povinností oboch rodičov zostal zachovaný, keď ani jednému z nich nová vyživovacia povinnosť nepribudla. V čase rozhodovania súdu prvého stupňa matka bola práceneschopná, v evidencii uchádzačov o zamestnanie nebola vedená a jej príjem bol tvorený len z nemocenských dávok vo výške 240 eur mesačne, pričom posledná nemocenská dávka jej bola vyplatená dňa 14. 10. 2013. Pokiaľ ide o otca, tento i naďalej pracuje ako vodič autobusovej dopravy v spoločnosti J. H. a. s., kde dosahuje priemerný netto zárobok vo výške 724,07 eura mesačne. Maloletá Q. v čase posledného rozhodovania navštevovala 7. ročník Základnej školy v Q. a v súčasnosti je opakovane žiačkou 8. ročníka tejto školy.

V tomto konaní súd prvého stupňa správne postupoval, keď v intenciách § 78 ods. 1 Zákona o rodine zisťoval, či od poslednej úpravy výživného na mal. Q. došlo k zmene pomerov, odôvodňujúcu zmenu ostatného rozhodnutia, ktorým bola stanovená vyživovacia povinnosť otca voči tomuto dieťaťu. Rovnako tak správne vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania konštatoval kvalifikovanú zmenu pomerov na strane mal. dieťaťa. Bezpochyby totiž od poslednej úpravy výživného došlo v

súvislosti s uplynutím viac ako dvojročného obdobia na strane maloletej k čiastočnému nárastu jej potrieb, ktoré skutočnosti ako všeobecne platné nie je potrebné ani bližšie dokazovať. Na strane otca podstatná zmena pomerov nenastala, keď od doby posledného rozhodovania o výživnom došlo iba k minimálnemu poklesu jeho príjmu (o 27 eur mesačne). Pokiaľ ide o matku, u tej zmena pomerov v čase rozhodovania súdu prvého stupňa bola zaznamenaná v jej príjme, keď posledný zamestnávateľ S. s.r.o., H. s matkou ukončil pracovný pomer v skúšobnej dobe k 14. 02. 2013 (nie ako otec nesprávne tvrdil, že ku skončeniu pracovného pomeru došlo zo strany matky) a matka naďalej do 14. 10. 2013 poberala už len nemocenské dávky vo výške 240 eur mesačne, čím došlo k výraznému poklesu jej príjmu. Posudzujúc takto zistené zmeny pomerov na strane všetkých účastníkov konania v ich vzájomných súvislostiach bol preto daný dôvod na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na mal. Q. na sumu 120 eur mesačne, ktoré výživné v čase rozhodovania súdu prvého stupňa plne zohľadňovalo zárobkové možnosti a schopnosti oboch rodičov, ako i odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. V tomto smere súd prvého stupňa správne a v súlade s ust. § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine určil i počiatok zvýšenia vyživovacej povinnosti dňom 01. 09. 2013, keď k uvedenému dátumu preukázateľne došlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči mal. dieťaťu.

Odvolací súd, pre ktorý je rovnako tak rozhodujúci stav v čase vyhlásenia jeho rozhodnutia (§ 154 ods. 1 OSP) však pri posudzovaní danej veci bol povinný vziať zreteľ i na ďalšie skutkové zistenie, ktoré vyšlo najavo až po rozhodnutí súdu prvého stupňa. Týmto je podstatná zmena pomerov na strane matky, ktorá preukázateľne od 01. 12. 2013 je evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, nie je poberateľkou dávky v nezamestnanosti, na ktorú jej nárok nevznikol a ani dávok v hmotnej núdzi. Príjem mala len za výkon práce na dohodu v období od 10. 03. 2014 - 30. 04. 2014 u O.. R. R. - J. Q. so mzdou 2 eurá / hod., ktorý predstavoval 30 eur mesačne. Táto podstatná zmena pomerov sa preto následne musela prejavíť i v rozsahu vyživovacej povinnosti otca voči mal. Q., keďže matka svoju vyživovaciu povinnosť môže vyvažovať už len svojou osobnou starostlivosťou. Odvolací súd preto majúc na zreteli všetky zhora popísané významné aspekty pre určenie vyživovacej povinnosti, ako i okolnosť, že potreby dieťaťa sú čiastočne kryté i prídavkami na dieťa, od 01. 12. 2013 naďalej zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na mal. Q. na sumu 140 eur mesačne.

Za obdobie od 01. 09. 2013 do 30. 04. 2014 zročné výživné, vzhľadom ku skutočnosti, že otec si svoju vyživovaciu povinnosť voči mal. dieťaťu od 01. 09. do 01. 12. 2013 plnil vo výške 110 eur mesačne a v období od 01. 12. 2013 do 01. 05. 2014 vo výške 125 eur mesačne (3 mesiace x 110 eur a 5 mesiacov x 125 eur) a teda zaplatil 955 eur oproti určenému výživnému, ktoré mal zaplatiť v sume 1.060 eur (3 mesiace x 120 eur + 5 mesiacov x 140 eur), potom predstavuje sumu 105 eur (1.060 eur - 955 eur). Zročné výživné odvolací súd povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 10 eur mesačne spolu s bežným výživným v súlade s ust. § 160 ods. 1 OSP, zohľadniac pri svojom rozhodovaní celkovú výšku zročného výživného, ako i zárobkové a majetkové pomery otca s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil spôsobom uvedeným v enunciiate tohto rozhodnutia.

O náhrade trov celého konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, keďže ide o konanie, ktoré mohlo začať i bez návrhu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.